

TAAS MILJARDIT ILMASSA LEIKKIÄ LYÖ

Ah numero! Tuo totuuden tunnusmerkki, tuo tieteen kirkkain ilmentymä!

Kuulen kansan huokailevan henkeään pidätellen, kun toimittajat, nämä valistuneet donquijotet, ratsastavat kriittiset peitset tanassa selostamaan, mitä tärkeää tutkimuksessa nyt on todettu. Ja onhan sitä! UKK-instituutin koordinoima selvitys ”Liikkumattomuuden lasku kasvaa – vähäisen fyysisen aktiivisuuden ja heikon fyysisen kunnan yhteiskunnalliset kustannukset” on nähnyt päivänvalon, ja sitä tulee suuresti ylistettämän.

Tähän tapaan toimittajat revittelevät: Liian vähän liikkumista, liikaa istumista – menetys jopa yli 7 miljardia (mtv.fi), Miljardien lasku yhteiskunnalle kansalaisten liikkumattomuudesta (*Kuntalehti*), Suomalaisten liikkumattomuus maksaa miljardeja (*Etelä-Suomen Sanomat*).

Sanomalehti *Länsi-Suomi* käsittelee asiaa pääkirjoituksessaan: ”Tällä viikolla julkistetun tutkimuksen mukaan vuosittaiset kustannukset voivat nousta jopa 7,5 miljardiin euroon, kun kaikki välilliset ja välittömät vaikutukset huomioidaan.”

Instituutin verkkosivujen tiedotteessa kerrotaan, että selvitys – ei siis tutkimus – perustuu liikunta-, terveystieteen ja taloustieteilijöiden yhteistyöhön. Yhteistyö onkin tuottanut kauniita hedelmiä, so. numeroita. Jo tiedotteesta ovat poimittavissa muun muassa nämä: sairauksien aiheuttamat terveydenhuollon ja tuottavuuden kustannukset menettelyjen työpanosten osalta 1,5–4,4 miljardia euroa, tuloverojen menetys 1,4–2,8 miljardia euroa, työttömyysturvaetuudet noin 30–60 miljoonaa euroa.

Tästähän kertyy jo vaikka mitä: ”Yhteensä nämä vuosittaiset kustannukset ja tuottavuuden menetykset ovat 3,2–7,5 miljardia euroa.” Eikä täs-

sä vielä kaikki. Raportin vastuukirjoittaja toteaa tiedotteessa, että ”Suomen terveydenhuollon suorien kustannusten on arvioitu kasvavan 29 % vuoteen 2030 ja 58 % vuoteen 2040 mennessä vuoden 2014 kustannuksiin verrattuna. Liikkumattomuuden yhteiskunnallisten kustannusten säästöpotentiaalin voi sanoa siten olevan hyvin suuri”.

Liikkumattomuuden yhteiskunnallisten kustannusten säästöpotentiaalin. Eri kiva!

On asioita, joiden kriittinen tarkastelu ei tunnu kuuluvan kenenkään toimenkuvaan: ei tutkijoiden, ei toimittajien, ei edes suuren ja mahtavan somen. Sellainen on esimerkiksi Suomen talouden saaminen kasvu-uralle (on saatava). Siitäkin puhuttaessa ilma on sakeana miljardeja.

Jotkut itsestään selvinä esitettävät asiat eli selvitykset tulevat teemoiltaan hyvin lähelle ihmisen intiimiä aluetta ja voivat velvoittavuudessaan tuntua suorastaan musertavilta. Kun univaikeuksista kärsivää kehoitetaan pelottaviin tieteellisiin tuloksiin vedoten nukkumaan enemmän, olemme väkivaltaisen kielenkäytön äärellä. Tilanne on sama, kun ihmistä syyllistetään liikkumattomuudesta ja pannaan valtiontalouden heikko tila hänen kontolleen.

Mitä jos välillä löisimme miljardeilla päähän muitakin! Joskus olisi mukava lukea otsikoita tällaisista aiheista: Paljonko Suomi maksaa empatiavajeesta? Entä löperöstä ajattelusta? Paljonko kriittikittömyydestä?

VESA HEIKKINEN

Kirjoittaja on suomen kielen dosentti ja tietokirjailija.

Twitter: @tosentti